

Aceeași topică are și conjuncția *radma* prețioasă prin raritatea ei *česko neprijemleši spasenija radma našego* (246 r) „de ce nu primești pentru mintuirea noastră“?.. Nu sînt atestate conjuncțiile cauzale *nebono*, *čěsta*. Există însă particula *ti* cu sensul de „și“ etc. care caracterizează limba lui Ioan Exarhul: *iže vōzide na ognōnoqe kolesnicō. ti reče Simon* 2(243 v) „care s-a înălțat într-o trăsurică de foc... și zise Simon“.

Interjecția *seže* „iată“ e foarte frecventă.

Unele cuvinte au în limba lui Ioan Exarhul sens special. De ex. *skončatisę* „a se împlini, a se înfăptui“ — nu „a se termina“. În alte versiuni îi corespunde *isplōnitisę: kde se bi slovo skončelo?* (246 v) (*isplōnitisę*) unde *s-ar înfăptui* cuvîntul?.. Sau.: ... *skončaeť děla* (241 r) „va îndeplini faptele“. Propoziția *pro kom se skončaeť* — e tradusă în alte versiuni tot din Efrem Sirul: *pri kym isplōnitisę* „prin cine se va înfăptui“. Ioan Exarhul folosește verbul *vōstati* „a se scula“ cu sensul vechi specific slavei morave de „a învia“: *četrvrtii deno vōsta* (247 v) „a patra zi a înviat“. Și: „*i syna ej iz mrtvych vōstavi* „și pe fiul ei l-a înviat (sculat) din morți. *Istrěbiti* are același sens ca *trěbo tvoriti* din slava moravă, adică „*a jertfi*, — a face ceea ce e necesar pentru împăcarea zeilor“. De aci s-a dezvoltat sensul „a ispăși, a se pocăi“, care e clar în fraze ca aceasta din Ioan Exarhul: „... *prěstoplenje Adamovo kto istrěbiti* — și păcatul (crima) lui Adam cine o va ispăși?“.

Ioan Exarhul spune *tvaro bytia* — fața existenței, făptura, în loc de *mir* din alte versiuni: *prěžde ot tvari bytia* (242v). Și: *prěžde daže nebyst mir* (Ms. 138, f. 284) „mai înainte chiar de a fi lumea“. — Ioan Exarhul folosește des pron. *sō* — „acesta“. Ex. *videv sō* (243 v) „a văzut aceasta“; *sō est vōzvelo na vysoto* „acesta a răsunat în înălțime“. *Sō bo edin vladet* — „că acesta singur stăpînește“.

A redat stilul cald, apropiat al lui Efrem Sirul. Folosește dialogul cu multe vocative — ca: *A ne glagoli Petre; stvorim tri sēni, ni rōciš...* „Și nu vorbi Petre: voi eu face trei colibe, nici nu spune“ Sau: *Tōciq ne reky seže viždō Simone, sēnō...* „Mumai nu spune: Iată Simone, vezi coliba...“

Ioan Exarhul folosește adresarea — *bratie* — „fraților“. *Nō sō Bō bratie, dvē estestva imy vō edinō ypostasi* (247 r). „Dar acest Dumnezeu fraților, are două firi într-o singură ipostază“ Această propoziție o regăsim și în omilia despre *Ioan Evangelistul sau Teologul*.

Astfel de adresări sînt și la Efrem Sirul și la alți predicatori. Ioan Exarhul are o exprimare aleasă uneori plastică: „*ničesōže zemnago pomyšlēj no gorē mysli, vysokaago išti... kako est namō zdē dobro ideže zmii vōsvištavō* (245 r) „Să nu te gîndești la nimic pămîntesc, ci sus, gîndește-te să ajungi la înălțime... Ce bine e de noi aici unde șarpele a șuerat“.

Incontestabil, că Ioan Exarhul era nu numai un cărturar mare, dar și un scriitor și un vorbitor talentat. Traducerea sa e creatoare. Redă comparațiile în toată valoarea lor poetică. Astfel vorbind despre Ilie și Ioan spune: „... *iže vōzyde na ognōnoqe kolesnicō vōzlegšago na prōsi plamennyō* (f. 243 v) „...care s-a înălțat cu o trăsurică de foc, șezînd pe sînul flăcărilor“. Partea aceasta nu există în textul evanghelic despre schimbarea la față (Matei XVII, 4, Luca, IX, 33).